

*Утвърждавам:
Лидия Горинова
Директор на ДГ „Ралица“*

„Истинската смелост се състои в това да се изправяш срещу опасността, когато си уплашен!“

„Вълшебникът от Оз“,
Лиман Франк Баум

СПРАЩЕНИЯ ЗА НАСЪРЧАВАНЕ И
ПОВИЩАВАНЕ
НА ГРАМОТНОСТТА

На ДГ „РАЛИЦА“, С. БЕЛАЩИЦА
ЧЕЛПЕНЕТО – КЛЮЧЪЛ ЗА ПОВИШАВАНЕ НА
ГРАМОТНОСТТА НА НАЦИОНАЛА

Настоящата стратегия е приета на педагогически съвет с Протокол №..... / ..... .09.2023г. и утвърдена от директора със Заповед № РД-09- ..... / 15.09.2023г.

СЪДЪРЖАНИЕ

1. Анализ на състоянието
    - 1.1. Грамотността като феномен
    - 1.2. Значимост и място на проблема сред европейските и националните приоритет
  2. Визия
  3. Водещи принципи при изпълнение на стратегията
  4. Стратегическа цел и оперативни цели
    - 4.1. Стратегическа цел
    - 4.2. Оперативни цели
      - 4.2.1. Създаване на благоприятна среда
      - 4.2.2. Повишаване на равнището на грамотност
      - 4.2.3. Увеличаване на участието и приобщаването
  5. Политики за насърчаване и развитие на грамотността при малките деца
  6. Партньори
  7. Индикатори за измерване на резултатите от изпълнението на стратегията
  8. Планиране, наблюдение, отчитане и оценка на изпълнението на стратегията
    - 8.1. Координационен механизъм
    - 8.2. План за изпълнение на стратегията и отчитане
    - 8.3. Наблюдение и отчитане
    - 8.4. Оценка на изпълнението на стратегията
- Приложение № 1** Основни дейности за изпълнение на стратегията
- Приложение №2** Примери за училищни инициативи за насърчаване на грамотността сред учениците
- Приложение № 3** SWOT-анализ

1. АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО

1.1. Грамотността като феномен

Грамотността е основен фактор за личен и обществен просперитет. Тя е от решаващо значение за способността на човека да се развива като личност, да се учи през целия живот и да участва пълноценно в обществото. Грамотността е фактор за повишаването на производителността на населението в трудоспособна възраст, което води до икономически растеж и подобряване на социално-икономическите фактори. Негативни са последиците от ниските равнища на грамотност – ограничени възможности за заетост, бедност, неравенство в здравеопазването, ограничено социално и политическо участие. Придобиването на грамотност дава възможност на всеки да живее здравословно, отговорно, независимо и да постига успехи. В отделните периоди от развитието на личността обаче тя има специфични проявления и се разглежда в различни аспекти. Ето защо е важно преди да анализираме факторите и тенденциите за развитие да изясним обхвата и съдържанието на понятието грамотност.

Досега у нас не съществува общоприето понятие за грамотност. Традиционното разбиране за грамотността най-често се свързва с усвояването на четене и писане на родния език (или на езика, официален за дадената страна, където живее човекът).

В същото време, поради липса на друга дума, една и съща дума грамотност се употребява в смисъл и на езикова грамотност (literacy), и на математическа грамотност (numeracy), а нерядко – и на грамотност в областта на природните науки и технологиите. По този начин грамотността функционира в тесен (разбирана именно като четене и писане, т.е. предимно за да означава „грамотност за четене” и/или езикова грамотност) и в широк смисъл (разбирана като комплекс от „грамотности” в т.ч. математическа, финансова, цифрова, в областта на природните науки и технологиите, а нерядко и възприемана като синоним на компетентности).

За целите на настоящата Стратегия с понятието грамотност ще се означава езиковата грамотност на официалния език, в основата на която е предимно грамотността за четене (свързана с уменията за четене и писане), но е неизменно свързана и с останалите умения – за слушане и за говорене.

В международен план нееднократно са правени редица стъпки за единно определяне на понятието грамотност. През 2003 г. на международна експертна среща на ЮНЕСКО се приема следната дефиниция на грамотността: **„Грамотността е способността на човека да идентифицира, да разбира, да интерпретира, да създава, да обменя, да общува, да изчислява, като използва отпечатани и написани на ръка материали, свързани с различни видове контекст. Грамотността е продължителен и непрекъснат процес на обучение и/или учене, който позволява на човека да постигне целите си, да развие знанията си и потенциала си, както и да участва пълноценно в общността и в обществото, към което принадлежи.”**

В различни публикации, посветени на грамотността, се срещат и понятията начална грамотност, ограмотяване, вторична грамотност, а

напоследък все по-често се говори за базова грамотност, функционална грамотност и за комплексна грамотност.

Началната грамотност се свързва с началния етап от овладяване на четенето и писането в единство с разбирането на прочетеното и написаното, при който се овладява кодът за преход от графичните знаци към звуковата форма на думата при четенето и обратно – от звуковата форма към графичната при писането (начално ограмотвяване). Компонентите на началната грамотност са умението да се чете, умението да се пише и умението да се разбира смисъла на прочетеното и написаното – умения, които следва да се придобият в първи клас в съответствие със заложените в националните учебни програми изисквания.

В тази връзка следва да се отбележи, че липсата на начална грамотност дава основание едно лице да бъде определено като неграмотно. Това понятие е и най-близкото до употребяваното от Националния статистически институт при преброяване на населението, като под това се разбира лице, което не може да чете и да разбира смисъла на написаното и не може да напише кратко изложение за ежедневните си дейности. Лице, което умее да чете и пише само цифри и собственото си име, трябва да се счита за неграмотно. Също така неграмотно е лице, което умее да чете, но не може да пише, и лице, което умее да прочете и напише само няколко заучени ритуални фрази.

В специализираната литература се употребяват още базова грамотност и необходима грамотност. Първата се разбира като минимално равнище, достатъчно за самостоятелно четене с цел самообразование, а втората се свързва с равнище, зависещо от социалния контекст на определена страна и изменящо се във времето в зависимост от измененията в конкретната социална ситуация.

През 50-те г. на XX век във връзка с идеята за ликвидиране на неграмотността сред възрастното население на света започва да се говори за функционална грамотност. Според определението на ЮНЕСКО, функционално грамотен е този, който може да участва в дейности, в които грамотността е условие за ефективно функциониране на неговата група и общност и която му дава възможност да ползва четенето, писането и смятането за своето усъвършенстване и за развитието на общността.

Независимо от конкретното ѝ проявление, грамотността е с рефлексия върху гражданските и културни компетентности на личността, затова в различните периоди на личностно съзряване се очертават специфични цели и задачи. Макар че очертаният фокус на стратегията е върху постигане на функционална грамотност, конкретните политики предполагат поетапно изграждане на базовата грамотност и надграждането ѝ до мултифункционална.

1.2. Значимост и място на проблема сред националните приоритети

Национален контекст

За първи път при преброяването през 2011 г. е включена и категорията „никога не посещавали училище“. По данни на Националния статистически институт (НСИ) броят на тези лица в България е 81.0 хил., или 1.2% от населението на 8 и повече навършени години. Броят на неграмотните лица у нас е 112 778, а относителният им дял от населението на възраст 9 и повече

навършени години е 1.5%. При самоопределилите се като българи 0.5% са неграмотни, при турската етническа група - 4.7%, и при ромската - 11.8%. (НСИ, 2011)

Необхващането в училище обикновено се разглежда свързано с две групи лица – отпаднали от училище преди навършването на 16 години и преждевременно напуснали училище – на възраст между 18 и 24 години, които са с най-много основно образование и извън образователната система. Макар и данните за страната ни за дела на преждевременно напусналите да са на равнището на средните за ЕС (12,5 % за България при 12,8 % за ЕС през 2012 г.), са необходими целенасочени политики за достигане на националната цел от 11 % към 2020 г. Процесите на отпадане или преждевременното напускане на училище са в пряка взаимовръзка с придобиването на функционална грамотност, а оттам – и с подобряване на социално-икономическите фактори и в крайна сметка – с икономическия растеж.

Основата обаче се поставя още в детската градина. В проведеното през 2011 г. международно изследване на грамотността в областта на четенето PIRLS3 е разгледана зависимостта на постиженията на децата и продължителността на посещение на предучилищна подготовка (ISCED Level 0). Резултатите, представени в графиката долу, ясно показват, че съществува ясно изразена зависимост между постиженията на децата и участието им в предучилищно възпитание и подготовка, която за България е още по-силно изразена. Ето защо са необходими допълнителни усилия за обхващането на децата на възраст от 4 години до постъпването им в първи клас в предучилищната подготовка (87,8%, 2013 г.).

Професионалният и образователният статут на родителите, притежаваните от семейството културни и образователни ресурси, структурата на семейството, езикът, който се говори в семейството също оказват влияние върху резултатите на учениците.

Няколко са застрашените групи у нас – бедните, при които ниските доходи ограничават възможностите и намаляват мотивацията; билингвите, при които невладеенето на български език е съществена пречка за придобиване на образование; ромите, при които бедността и езикът увеличават преградите в придобиването на образование.

Наблюдаваните тенденции очертават основни дефицити в българското училище, които рефлектират върху уменията за четене и налагат необходимостта от преосмисляне на целите му:

- обучението у нас е ориентирано към запаметяване и възпроизвеждане на информация и не допринася за формиране на умения за четене, разбиране, осмисляне и използване на писмен текст за постигане на конкретни цели;
- обучението не предполага овладяването на метакогнитивни стратегии, т.е. на модели, как да се учи, как да се подхожда при решаване на определен проблем и пр.;
- въпреки прилагането на много иновативни подходи в училищата, все още се приоритизира оценяването на количество знания, а не усвоените умения и компетентности.

В търсене на решения, които да доведат до значимо повишаване на уменията по четене на учениците, в последните години бяха предприети редица интегрирани и всеобхватни мерки, като сред тях по-основните са:

Мерки в областта на превенцията:

- Разширяване на обхвата на предучилищното възпитание и подготовка с включване на 5-годишните;
- Постепенно разширяване на предлагането на целодневна организация на учебния ден;
- Предоставяне на допълнителни модули за обучение по български език в детската градина за децата, чийто майчин език не е български.

2. ВИЗИЯ

Изграждане на общество на знанието, в което грамотността заема централно място за индивидуалното и общественото развитие и служи като основа за интелигентен растеж.

3. ВОДЕЩИ ПРИНЦИПИ ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СТРАТЕГИЯТА

Изпълнението на стратегията ще бъде в съответствие с принципите на:

- Партньорство – възможно най-широко участие на всички институции на национално, регионално, областно и общинско равнище, медии, детски градини, училища, библиотеки, граждански организации и др. Спазването на принципа на партньорство ще допринесе за ефективното изпълнение на стратегията и повишаване на капацитета за развитие на предприетите мерки и дейности.
- Концентрация – усилията при изпълнението на стратегията ще бъдат съсредоточени в конкретни области, свързани с насърчаването и развитието на грамотността.
- Допълняемост – дейностите, планирани в стратегията, ще бъдат допълвани с инициативи, изпълнявани и финансирани извън планираните в стратегията мерки и средства. Дейностите в стратегията кореспондират с основни политики, насочени към повишаване на грамотността, очертани в други стратегически документи и национални програми.
- Всеобхватност – създаване на широка среда, в която ще бъдат създадени условия и реализирани дейности за насърчаване и развитие на грамотността. Благоприятната среда включва дома, детските градини и училищата, библиотеките, медиите, висшите училища и др.

Очертаните принципи като цяло гарантират “базираност на доказани данни” – непрекъснато обогатяване на знанието за процесите и връзка на стратегията с научните изследвания.

4. СТРАТЕГИЧЕСКИ И ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ

4.1. Стратегическа цел

Постигане на равнище на функционална грамотност, което ще осигури възможност за личностно и обществено развитие и ще спомогне за постигането на интелигентен, приобщаващ и устойчив растеж на икономиката.

4.2. Оперативни цели

4.2.1. Създаване на благоприятна среда

Създаването на благоприятна среда е основна предпоставка за повишаване на интереса и мотивацията за усъвършенстване на уменията. Изграждането на среда, в която грамотността да бъде насърчавана, трябва да обхване всички възрастови групи. В изпълнение на конкретната оперативна цел ще бъдат организирани и провеждани различни инициативи на национално, областно и общинско ниво, свързани с популяризиране на ползите от повишаването на грамотността.

Най-общо предвижданите мерки се свеждат до следните големи групи:

Мярка 1. Привличане на общественото внимание към повишаване на грамотността и популяризиране на четенето.

Мярка 2. Подпомагане на родителите за усъвършенстване на техните умения да увличат и да насърчават децата си към четене и към развитие на езикови умения.

Мярка 3. Осигуряване на лесен достъп до книги и до други четива.

В „Приложение № 1“ към настоящата стратегия са посочени, както мерките, така и конкретни примерни инициативи за тяхното осъществяване.

Реализирането на мерките, предвидени за постигането на тази оперативна цел, ще бъде обвързано с конкретни дейности в детските градини и в училищата и в голяма степен зависи от активното участие на учителите.

4.2.2. Повишаване на равнището на грамотност

Тази оперативна цел е обвързана с прилагането на конкретни мерки, свързани с повишаване на качеството на обучението и по-конкретно с учебното съдържание. Предвиждането на стимули за оgramотяване, както чрез работа със семействата, така и чрез индивидуална работа с децата и учениците, ще съпътстват изпълнението на мерките в оперативната цел.

Предвижданите мерки оформят следните големи групи, разгърнати в конкретни примерни инициативи в „Приложение № 1“:

Мярка 1. Оценяване на равнището на грамотност.

Мярка 2. Оптимизиране на стандартите за учебно съдържание и на учебните програми.

Мярка 3. Квалификация на учителите.

Базовата подготовка и продължаващата квалификация са един от основните инструменти за подобряване на качеството на образованието и е свързан с усъвършенстване на придобитите компетентности на учителите за повишаване равнището на грамотността и диагностика на трудности при четенето. За постигането на целите на тази стратегия се предвижда в квалификационните дейности да бъдат включени детски и начални учители, както и учители по всички учебни предмети от всички етапи на образование.

4.2.3. Увеличаване на участието и приобщаването

Постигането на тази цел ще бъде обвързано с преодоляването на:

- социално-икономическата неравнопоставеност, чрез предоставяне на социални пакети за повишаване на обхвата в предучилищно възпитание и подготовка, за задържане в училище и за грижи в ранна детска възраст;
- езиковите бариери, чрез предоставяне на обучение по български език и усъвършенстване на уменията за четене и писане на мигранти и на хора с различен майчин език;
- дигиталната пропаст, чрез развитие на умения за четене от електронен носител.

Осъществяването на тази оперативна цел включва следните мерки:

Мярка 1. Преодоляване на социално-икономическата неравнопоставеност.

Мярка 2. Преодоляване на неравнопоставеността при билингвите.

Мярка 3. Преодоляване на дигиталната пропаст.

Приложение № 1 към настоящата стратегия представя конкретни примерни инициативи за осъществяването на предвидените мерки.

5. ПОЛИТИКИ ЗА НАСЪРЧАВАНЕ И РАЗВИТИЕ НА ГРАМОТНОСТТА

Осъществяването на последователни стъпки от ранното детство до края на основната степен на образование е гарант за придобиване на необходимата функционална грамотност.

Политики при малките деца

Ранната детска възраст, за периода от раждането до шестгодишна възраст, е от изключителна важност за натрупване на знания, умения, отношения и нагласи, които оказват влияние върху ученето в училище. Ранните преживявания, които подкрепят развитието на комуникационните умения на децата (като тяхната осведоменост за вербална и невербална комуникация; познаване на звук, модел, ритъм и повторение; символи и пр.), играят ключова роля в развитието на умения за четене и писане.

От ключово значение в предучилищната възраст е езиковото развитие и връзката му с обучението в училище. Езиковото развитие на детето е умение, което е предвестник на уменията му за критично мислене и се появява още през първите години от живота. Езикът не се появява внезапно на някоя предварително определена възраст и по предварително определен начин, а по-скоро се проявява, след като детето е било ангажирано в интерактивни отношения, като споделяне, искане, имитиране, игра, наименование и описание. Индивидуалните различия между вербалните умения на децата продължават до деветата година. Разликите в речника на децата в ранна детска възраст с течение на времето се задълбочават и влияят върху подготвеността и успеха в училище, а на по-късен етап и върху професионалната реализация.

Отчитайки ключовата роля на предучилищната възраст на децата за насърчаване на грамотността се предвижда изпълнението на мерки, свързани с осигуряването на висококачествена предучилищна подготовка.

В Заключението на Съвета на Европа относно образованието и грижите в ранна детска възраст „Да осигурим на всички деца най-добрия старт в живота за

утрешния свят“ (2011/С 175/03) се отчита, че висококачественото образование и грижите в ранна детска възраст са много ползотворни в краткосрочен и дългосрочен план, както за отделната личност, така и за обществото в по-широк смисъл. Обучението и грижите в ранна детска възраст допълват централната роля на семейството и полагат основите, на които се градят изучаването на чужди езици, успешното учене през целия живот, социалната интеграция, личното развитие и пригодността за заетост. Ако през годините, определящи изграждането на детето, са положени солидни основи, ученето на по-късен етап е по-ефективно и е по-вероятно да продължи през целия живот, като по този начин се увеличава равнопоставеността по отношение на учебните резултати и се намалява цената, която би платило обществото под формата на нереализиран талант и публични разходи за социалната система, системата на здравеопазването и дори правосъдието. Ето защо предприемането на мерки за повишаване на мотивацията за учене и за насърчаване на интереса към четенето още от ранна детска възраст ще допринесе за постигане на стратегическата цел.

Предприемането на мерки за повишаване качеството на предучилищното възпитание и подготовка са благотворни за всички деца и най-вече за тези в неравностойно социално-икономическо положение, за децата на мигрантите, за децата от ромски произход или със специални образователни потребности. Като допринасят за преодоляване на разликите в уменията и съдействат за когнитивното, езиковото, социалното и емоционалното развитие, образованието и грижите в ранна детска възраст спомагат да се прекъсне порочният кръг на ниски постижения и загуба на интерес.

За подобряване на обхвата в предучилищното възпитание и подготовка, както и за осигуряване на неговото качество, е необходимо да се обърне сериозно внимание на привличането на семейството като активен участник в предучилищната подготовка, чрез прилагане на цялостен подход за тясно сътрудничество между дома и образователните институции. В тази връзка е важно да бъде осигурена подкрепа на родителите в качеството им на основни възпитатели на децата, като се постави акцент върху значимостта на възможностите, които предоставя предучилищната подготовка и образованието като цяло, както и върху важността обучението да започва от ранна възраст.

Една от слабостите на системата на предучилищното възпитание и подготовка е липсата на механизъм за измерване на постиженията на децата, но не само измерването на когнитивни, но и на некогнитивни умения, за определяне на готовността на децата за училище. Осигуряването на инструментариум за диагностика на училищната готовност, особено в областта на езиковото развитие, има за своя основна цел да служи на учителите за осигуряване на адекватни мерки за подкрепа на всяко дете. Ранното установяване на езикови и обучителни затруднения ще допринесе не само за оказване на по-ефективна подкрепа от учителите за справяне с всички затруднения при четене и писане, но и за осигуряване на плавен преход между предучилищната възраст и началното училище.

За постигане на целите на настоящата стратегия е необходимо да бъде оказана и подкрепа на професионализма на персонала, зает в предучилищното възпитание и подготовка. Акцент в тази подкрепа е необходимо да бъде поставен към преодоляване на поставените по-горе предизвикателства,

свързани с работата със семействата, както и за извършване на диагностика на училищната готовност.

Приемствеността между детската градина и училището благоприятства успешната адаптация на детето в I клас и по-лесното преодоляване на кризата на седмата година в психологическото му развитие. Тя предполага тясно взаимодействие между учителите от детската градина и от началното училище както в организационен, така и в методически аспект.

6. ПАРТНЬОРИ

Основен двигател на изпълнението на тази стратегия са учителите, макар че насърчаването и развитието на грамотността не е задача само на училището и проблемите, свързани с грамотността, не може да се решат само и единствено, чрез административни инициативи на Министерството на образованието и науката. За постигането на успех са необходими интегрирани политики, които да въвличат всички заинтересовани страни, т.е. цялото общество. И още нещо – това значи, че инициативата, а и отговорността за действия се носи не само от изпълнителната власт, а от широк кръг потенциални партньори.

По-долу са предложени някои примерни дейности, обвързани с потенциални изпълнители.

Основни потенциални партньори	Малките деца
Издатели	Възрастово ориентирани мотивиращи четенето хартиени/електронни материали
	Пътеводители за родителите
Агенция по заетостта / Социалните работници	Мотивират социално слабите семейства и хората в риск да четат вкъщи
Родители	Четат на децата всеки ден поне по 15 минути
	Осигуряват среда за четене
Медии	Създават и подкрепят културата за четене чрез рекламни клипове, предавания, ориентирани към различните възрастови групи (развлекателни, образователни)
Неправителствена организация	Организирант информационни кампании сред родителите за насърчаване на четенето у дома
ИТ сектор	Разработват образователни игри и ТВ програми за развитие на речта и грамотността
Психолози, логопеди и др.	Осъществяват ранна намеса за диагностика на обучителни трудности и езикови затруднения
Медицински специалисти	Проверяват слуха на децата с цел да уловят възможни бариери за развитие на грамотността в областта на четенето
Работници в читалища и библиотеки	Реализират програми за ранно детско четене
Студенти в хуманитарните специалности и в	Организирант кампании за насърчаване на четенето – четат на децата в детските градини

областта на сценичните изкуства	
Изследователи и учени	Съдействат за изграждане на научно обосновани критерии за измерване на видовете грамотност и за създаване на методики и инструменти за прилагането им
Висши училища	Подпомагат ефективната квалификационна дейност на учителите
Известни личности	Участват в различни инициативи за изпълнение на стратегията

7. ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗМЕРВАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ИЗПЪЛНЕНИЕТО:

- 90 % от децата на възраст от 4 години до постъпването им в първи клас да бъдат обхванати в предучилищно възпитание и подготовка;
- 80% от децата в края на задължителната подготовка за училище да достигат училищна готовност.

8. ПЛАНИРАНЕ, НАБЛЮДЕНИЕ, ОТЧИТАНЕ И ОЦЕНКА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА СТРАТЕГИЯТА

8.1. Координационен механизъм

За целите на ефективното изпълнение на Стратегията се създава координационен механизъм, обединяващ усилията на всички партньори, включени в изпълнението на планираните мерки. Механизмът има за цел подобряване управлението на информацията и осигуряване на оптимални условия за планиране и отчитане на изпълнението на стратегията. Координационният механизъм ще бъде създаден от Министерството на образованието и науката, което е естествен координационен център за реализиране на политиките, свързани с повишаването и насърчаването на грамотността.

Създаването на координационния механизъм, има за цел да гарантира участието на възможно най-широк кръг заинтересовани страни при проследяване изпълнението на дейности, оценяване плановете за изпълнение на Стратегията, оценяване на постигнатите резултати, обсъждане на междинния и окончателния отчети, разработване и отправяне на предложения за промени в планираните дейности.

Механизмът ще изпълнява своите функции, които ще са свързани с подобряване на управлението на информацията и преодоляване на трудностите при обобщаването на съществуващите и събираните данни за дейностите за насърчаване и повишаване на грамотността.

8.2. План за изпълнение на стратегията и отчитане

За изпълнение на стратегията се изготвят:

- национален план;
- регионални и общински планове;
- училищни планове.

8.3. Наблюдение и отчитане

Всяко училище определя целите и осъществява мониторинг за напредъка в постигането на високи, но реалистични цели за подобряване на грамотността. Наблюдението на изпълнението на Стратегията се осъществява на национално равнище от МОН чрез отчитане на националните дейности и обобщаване на регионалните отчети. Ежегоден отчет за изпълнение на Стратегията се представя на министъра на образованието и науката до края на месец април на следващата година.

8.4. Оценка на изпълнението на стратегията

Оценката за изпълнението на стратегията има за цел да осигури информация за постигане на целите и ефективността на предприетите мерки. Целта на оценката е да се очертаят най-подходящите решения за бъдещите дейности и да се получи представа за полезността на стратегията.

След извършване на оценката при необходимост ще бъдат предприети промени в планираните мерки или ще бъдат включени нови мерки.

ПРИЛОЖЕНИЯ

Приложение № 1 План за насърчаване на грамотността в детската градина. Основни дейности за изпълнение на стратегията 2023 – 2024г.

Дейност	Отговорници	Срок за изпълнение
Цел 1. Създаване на благоприятна среда		
Мярка 1. Привличане на общественото внимание към повишаване на грамотността и популяризиране на четенето		
Провеждане на инициатива за четене на приказки – „Приказка за добро утро!“	Учители по групи	Целогодишно
„Мъдрости от приказките“ „... <i>Никой не може да обича без сърце.</i> “ – „Вълшебникът от Оз“, Лиман Франк Баум	Учители по групи	Целогодишно
Организиране на публични четения: <i>„Няма по-хубаво място от дома/родината.“</i> – „Вълшебникът от Оз“, Лиман Франк Баум	Учители по групи	Целогодишно
„Да напишем своя приказка!“ – среща с детски писател и художник илюстратор на детски книжки. (Възпитаване на чувство на толерантност и емпатия.)	Учители по групи	Целогодишно
„Мъдростта в детските книги“ – <i>„Някъде над дъгата, небесата са сини и мечтите, че ще имаш смелост да мечтаеш наистина ще се осъществят.“</i> – „Вълшебникът от Оз“, Лиман Франк Баум	Учители по групи	Целогодишно
„Разказвачи на приказки“ – ден на приказката в детската градина. Деца разказват приказки на възрастни (родители, персонал, представители на администрацията на с. Белащица и др.)	Учители по групи	Целогодишно

„Вълшебникът от Оз“ – книга подходяща за малки и вече пораснали деца	Учители по групи	Целогодишно
Организиране и провеждане на кампания „Деца четат на деца“ – съвместна дейност с ОУ „Пенчо Славейков“, с. Белащица	Учители по групи	Целогодишно
„Седмица на детската книга“ – съвместно с НЧ „Просвета“, с. Белащица	Учители по групи	Април
„Детска книга на годината“ – конкурс за най-четената книга /за различните възрастови групи/	Учители по групи	Май
Мярка 2. Подпомагане на родителите за усъвършенстване на техните умения да увличат и да насърчават децата си към четене и към развитие на езикови умения		
Разработване и утвърждаване на успешни практики за съвместна дейност с родители и местна общност в подкрепа на грамотността – „Подари книга на дете“, „Дете подарява книга на дете“	Учители по групи	Целогодишно
Инициативи в подкрепа на заниманията за четене с родителите – „Четем заедно в детската градина“, „Ден на отворени врати в детска градина „Ралица“, „Как да бъда приятел с книгата?“, „Любимият ми приказан герой“	Учители по групи	Целогодишно
„Необятният свят на книгите“ – обогатяване на библиотеките в групите, чрез инициативи за подаряване на книга от родители и обществени дейци	Учители по групи	Целогодишно
„Книгата – богатство за цял живот“ – изразена благодарност към проведените дарителски инициативи	Учители по групи	Целогодишно
Реализиране на програми за създаване на култура на четене за удоволствие у родители и у деца – „Мама/татко приказки ми чете“	Учители по групи	Целогодишно
Мярка 3. Осигуряване на лесен достъп до книги и до други четива		
Обогатяване на детските библиотеки по групи	Учители по групи	Целогодишно
Реализиране на програми за партньорства между библиотеки, читалища, музеи и детски градини за насърчаване на четенето	Учители по групи	Целогодишно
Цел. 2. Повишаване на равнището на грамотност		
Мярка 1. Оценяване на равнището на грамотност		
Провеждане на тестове за установяване на равнището на грамотност /изходни нива/	Учители по групи	Май
Мярка 2. Квалификация на учителите		
Провеждане на квалификационни дейности, насочени към съвременните методи на преподаване за повишаване на равнището на грамотността	Учители по групи	Целогодишно

Приложение № 2: SWOT-анализ

Силни страни	Слаби страни
Законови промени, свързани с разширяване на:	Обучение – все още ориентирано към запаметяване и възпроизвеждане на

<p>☐ обхвата на задължителното предучилищно възпитание и подготовка с включване на 5-годишните;</p> <p>☐ предлагането на целодневна организация на учебния ден.</p> <p>Инструменти за допълнителна подкрепа на деца и ученици с майчин език, различен от българския:</p> <p>☐ допълнителни модули за обучение по български език в детската градина.</p> <p>Разнообразни форми за повишаване на квалификацията на учителите, в т.ч. и за работа в мултикултурна среда.</p> <p>Интегриране на информационните технологии в образователния процес.</p> <p>Семейни навици в общуването с книгите.</p>	<p>информация; не допринася за формиране на функционална грамотност.</p> <p>Въпреки прилагането на много иновативни подходи все още има приоритет оценяването на количеството знания, а не усвоените умения и компетентности.</p> <p>Общуването с книгите не е ценност в редица семейства поради социални, образователни и етнокултурни причини.</p> <p>Неосъзната връзка между равнището на грамотност и успешната социална и професионална реализация.</p> <p>Непълноценна подкрепата, която често се свежда само до цитиране на “бисери” и данни за неграмотността, без критично оглеждане на собствения пример.</p> <p>Липсата на система за валидизиране на общообразователни компетентности, в т.ч. и по български език и литература.</p>
Възможности	Заплахи
<p>Постигнат обществен консенсус за необходимостта от промяна в подходите, методите и начина на въздействие.</p> <p>Наличие на огромен брой инициативи, насочени към повишаване на грамотността.</p> <p>Наличието на учители, обучени в адрагогия.</p> <p>Наличие на обучени от АЗ мотиватори за включване на лица в ограмотвяване.</p>	<p>Липса на мотивация на родителите относно провеждането за ранен скрининг на говорни затруднения, което пречи за преодоляването на трудностите им при формиране на четивната техника.</p>

Изготвил:

Десислава Лапанова

/Председател на комисията НСПГ при ДГ „Ралица“, с. Белащица/

